

דברי הכפר



ממנסורה - עד היום הזה.
מזל טוב! כפר-הנשיא



2.7.2020

יום העליה לקרקע



"בין גבולות בהרים ללא דרך
בלילות חשוכי כוכבים
שיירות של אחים בלי הרף
למולדת אנו מלווים..."

חיים חפר



גיליון מס' 2626 י'א תמוז תש"פ * 3 ביולי 2020
כפר הנשיא * עלון פנימי
עורכת: שושנה שרקי sachlav@outlook.com



משולחן העורכת / שושנה שרקי

היום אנחנו חוגגים בלב – במקום בו אין מסיכות - את **'יום העליה לקרקע'** של האנשים המופלאים, שעשו להם בית. באדמת טרשים עקשנית וחמה. אנשים נהדרים שנפש החלוציות עדיין בליבם. אנחנו גאים בהם, ואנחנו מכנים אותם: **הוותיקים**. הרבה מהאנשים הענקים האלה, כבר הלכו בדרך כל אדם, ונותרנו בחברת מתי מעט מהם. אותם ואיתם אנחנו חוגגים.

בשנות החמישים הגיעו לכאן מההכשרה באנגליה, **חברי גרעין ה' לתמוך ולחזק**, להמשיך לבנות ולהיבנות. הגרעין שהשלים ומשלים מכל הבחינות. כמה שנים אחר כך הצטרפו לקיבוץ, חברים שלמדו כאן באולפן, שהיו כאן מתנדבים, שנישאו, שהתחברו אל ההורה עם ההו וההי, גרעין ללא שם יש שהם היו איכותיים ללא דגל משותף, או שם של גרעין. כינו אותו אז **גרעין שרה דבולט**. למה? כי שרה הייתה הראשונה שכעסה שלא קיבלנו שם וייחוס. היום כולנו כבר זקנים.

לפני כמעט 20 שנה, התחלנו לדבר על הפרטה והכנסת צעירים חדשים לחברה שלנו, עם יוזמה ועם קולות של ילדים. **גידול דמוגרפי** הוא שם המשחק. כל אלה באו לידי ביטוי כאן בעלון חגיגי זה. ובשני העלונים, בשבועיים הבאים.

הימים ימי קורונה בארץ ובעולם כולו, כבר אמרנו. והוא משנה סדרי בראשית. ודווקא הזקנים שעשו, שתחזקו, ששמרו, על המקום הזה, עליהם לשמור היום על ריחוק ובידוד, ודווקא מאלה, שחפצה בהם נפשם, הילדים שנולדו וגדלו להם עם השנים, והחברים הטובים שליוו אותם כל הימים.

ואתם מצאו לכם ישיבה נוחה במקום שאתם אוהבים, שבו וקראו בנחת את סיפורו של המקום בו אתם יושבים, עובדים ונחים. מתפרנסים, מגדלים ילדים למחר טוב יותר. עכשיו הזמן לצלול בקריאה נעימה, לתוך ההיסטוריה של המקום הזה, ממנסורה עד היום הזה. ליצור חלומות חדשים, ובעתיד להגשימם.

כאן זה הבית.
מזל – טוב! כפר הנשיא. שיהיה לכולנו חג התיישבות שמח! שנדע להכיר בטוב, ובמה שחשוב באמת.



יהי שלום בחילינו. שלום באוהלינו.

זיכרונות ונוסטלגיה למנסורה / שלום נמלי

להתראות מר קלופס

שלום נמלי כמגדת עתידות,
בפורים. סוף שנות החמישים



סיפור עתידיני זה נכתב ע"י
חברנו המוכשר שלום נמלי ז"ל
שהיה בין המייסדים,
ונפטר בשנת 1966.
בין כתביו הרבים שנמסרו השנה
לארכיון, מצאנו את הסיפור
הזה, כתוב באנגלית. חשבנו
שהסיפור מתאים לחג המשק.
(משערים שנכתב בשנת 1960
בערך) מקווים שתהנו מההומור
האנגלי המיוחד...
תרגמה ברוב חן: מלי עמית.

הזקן רתח עד אין קץ. כבר שתי דקות תמימות הוא לוחץ על כפתור האינטרקום
ללא תשובה מן המזכירות. "אני מניח שמזכירנו היקר שוב הלך והשאיר את
התקשורת בידי אחד הרובוטים השכירים האלה! שאלת הרובוטים להשכרה
נהיית איום על קיומנו! בדעתי להעלות את כל העניין במועצה הבאה של איחוד
הקיבוצים! הם בלתי יעילים, הם זוללים חצי מקצבת האנרגיה האטומית שלנו!

אה, סוף סוף! פרצופו הידידותי של מזכיר מספר 891 הופיע על הטלסקרין.
"שלום, יצחק. מה שלום הזקן הבוקר?"

"טוב מאוד, אבל לא תודות לך. איפה עותק היומן היומי שלי?"
"בדיוק סיימנו לצלם. תקבל אותו במייד."

תוך רגע ריצד מסך הכסף המוחשך בפינת החדר. המילים 'יומן מס' 19625, שני
ליוני, 1998' צצו על המסך. משהו נדלק במוחו של הזקן. שני ליוני, 1998 - זה
חמישים שנה מאז יצאנו להתיישבות!

על המסך הוצגו אירועי כפר הנשיא היום-יומיים הרגילים: הסלע האחרון שהופצץ
על ידי התותח האטומי, תחנת הכוח האחרונה שבנייתה הושלמה על גדות הירדן,
עיבוד השדות האינטנסיבי על ידי טייסות של מטוסי סילון בשלט רחוק, חזרתו של
שליח הקיבוץ הראשון ממאדים, הנחת אבן היסוד לבית ספר לחינוך שיתופי
להורים וכו'. אך הזקן לא ראה או שמע את האירועים הללו, כיוון שמחשבתו כבר
נדדה חמישים שנה לאחור...

אה כן, היום מעדתי דרך הקוצים, הלמתי יתדות ברזל אל תוך האדמה הסלעית, בעוד מאחורי נפרש התיל. רק יום קודם עזבנו את חדרה, המשאיות עמוסות לעייפה חברים השואגים "הגלילה, הגלילה", והדגלים הכחולים, הלבנים והאדומים מתנפנפים באומץ מעל ראשינו. עצרנו פעם אחת ברחוב ראשי בכדי לאפשר למוסי להחרים דגל אדום מגג, לשמחתם של אנשי חדרה, שחיינו וקרנו ואיחלו לנו הצלחה, אפילו הנושים! ויצאנו לדרך: להתראות חדרה, נתגעגע אליך. לא עלה בדעתנו שמחציתנו ייוותרו שם לעוד שנה...

"חדרה" חשב הזקן, - מתעלם מהסרת הלוט מעל המכונה החדשה שייעודה לספק תה אנגלי חם בצנרת לכל חדר - היכן שישבנו בצל החורשה, והחלטנו את אותה החלטה גורלית. הבנים לאפיקים, לעבוד בביצורים, ואז למנסורה, ורוב הבנות יישארו בחדרה עם הילדים ויעבדו במפעלנו הראשון, המכבסה, על מנת לספק מקור הכנסה כלשהו.

(על המסך הופיעו התמונות הראשונות של מסילת כפר הנשיא – אילת, קו המסילה מושחר על ידי רכבות הנושאות חומרי גלם לבית היציקה, ושבות לאילת מלאות בחברים בחופש).

אה, איך שלטה המכבסה בחיינו ביד רמה, בדרישתה הבלתי פוסקת לעוד כוח אדם, בכביסה המתנפנפת בפנינו, בעודם תלויים על חבלים בחדר האוכל, במונפול שלה על אמצעי התחבורה היחיד שלנו, הסוס ועגלה. כן, חדרה, אנו נוצרים כמה זיכרונות נעימים ממך. היה 'קפולסקי' עם עוגות הקצפת שלו, הקולנוע והגלידה, הביקורים בחוף הים, המחנה נטול הבוץ וכו'. אך מצד שני, הנוכל אי פעם לשכוח את המאבק המתמיד למצוא עבודה, הלחץ מהמכבסה, פיצול המשפחות הקבוע בכל פעם ששלחנו קבוצה לעבודת חוץ? ... אבל לא משנה, כעת היינו בדרכנו, חולפים על פני קיבוצי העמק המיושבים והירוקים, נמנעים משלטי הגולגולות שניקדו את הדרך: "זהירות שדה מוקשים לפניך".

הגענו למחניים לפנות ערב, שם הרמנו כמה כוסיות, נשאנו נאומים רבים, רקדנו עם הנוער ונרדמנו באחורי המשאיות.

בשלוש לפנות בוקר הוערנו. עייפים ורועדים מקור, עטינו קסדות פלדה וטיפסנו במאמץ אל גב המשאיות. השיירה יצאה לדרכה, משאיות ענק של סולל-בונה עמוסות חוטי תיל, יתדות, עצים ושאר חומרים. אחריהן קיפצו הג'יפים והטנדרים הצבאיים, ולקראת ראש השיירה - שתי משאיות פתוחות עמוסות בדמויות חסרות תנועה עטויות קסדות, מתקדמות אל עבר הלא נודע.

המשאיות זחלו במשך מה שנדמה כשעות ארוכות, ללא אורות, ואפילו ללא עזרתו של הירח לגלות את הדרך. מימין ומשמאל מצבורי אבנים חשוכים, ולפתע הגיעה לנחירינו צחנת הסוסים המתים, תזכורת נחמדה לקרב משמר-הירדן. וואו,

התהפכנו והתפתלנו, יורדים ועולים, מנתרים ומתגלגלים על ערמות האבנים שריפדו את צידי הדרך, ולפתע פתאום עצרנו. אוקיי, כולם החוצה, אמר משהו, וכולנו ירדנו מן המשאיות. ובעודנו מתחילים לפרוק, העפנו מבט על ביתנו החדש, מנסורה.

מנסורה, כפר ערבי מלוכלך המורכב ממקבץ של מבנים שחורים נמוכי קומה, תחום מכל עבריו בחומות אבן מרובות שפנו והתעקלו סביב ובתוך הכפר כאוסף של נחשים מפלצתיים. במרכז הייתה נקודה ירוקה בודדה, עץ ידידותי גבוה אחד. מצפון-מזרח השתרעה אדמתנו, שחורה ועשירה, אך מכוסה אבנים רבות מספור, אבנים שחורות חסרות לב, שלא התרגשו מההתיישבות החדשה. לדרום ולמזרח נמתח עמק הירדן, גיא מפואר התחום בגבעות הסוריות והישראליות, והרחק למטה, בבסיסו, סרט תחרה לבן - היה הירדן הנפרם אל הכחול המנצנץ של אגם הכינרת. כן, הנוף היה נהדר, אבל האבנים, הו האבנים!

מצב הרוח היה מרומם למרות העבודה המפרכת בבניית הביצורים, הימים והלילות בתעלות, ההפצצות וההפגזות, ותנאי המחיה הפרימיטיביים. מי יוכל לשכוח את האווירה התוססת בבניין הערבי הארוך והנמוך בעל הגג המעוקם, ששימש כחדר תרבות, והזכיר לנו כל כך את הרכבת התחתית של לונדון? את האספות שכינסנו שם, בהן הנחנו את היסודות לעתידנו על רקע צילי "קרן ציפור – עבור", תרומתו היחידה של האלחוטן לדיון. בהדרגה איבדה מנסורה את חזותה ככפר ערבי.

כל יום היה לנו "ראשון" חדש. השדה הראשון שפונה מאבנים, המקלחת הראשונה, הצריפים הראשונים, הטרקטור הראשון, התלם הראשון, הבצל הראשון מתוצרת עצמית, הפרה הראשונה, הכבשה והתרנגולת והסרט הראשון לציון פעילות תרבותית. מצד שני היו העזיבות הראשונות, והבוץ הראשון. היה גם את המפעל הראשון, בית יציקה ומסגריה, ששכן בהתחלה בפחון זעיר שנראה בעינינו אז כפסגת המותרות. המפעל היה צעד חשוב, בגלל שעמדה לרשותנו אדמה מועטה, אם בכלל, ומים כמעט בכלל לא, כך שהתפתחותנו החקלאית תהיה איטית מאוד. בתקופה ההיא היינו צריכים לאכול, והתעשייה, כך קיוונו, תייצר את ההכנסה ההכרחית.

אך אט אט הלכה הרומנטיות של התקופה הראשונית והתפוגגה. משפחות פוצלו, נשים וילדים עדיין בחדרה, אבות, בעלים ורווקים במנסורה. העבודה שוחקת והתנאים קשים. הסתבר שמנסורה לא תהיה המקום להתיישבות קבע, מסיבות בטחון. וכך נולדה קבוץ כפר הנשיא, גבוה ממנסורה, בלי הנוף הנהדר, ומתחת לאפם של שכנינו הערבים הנחמדים; אך עם שפע מרחב להקמת מבני קבע חקלאיים ותעשייתיים נוסף למגורים.

בחדרה כססו ציפורניים מכיוון שכל שבוע הייתה מגיעה הודעה חדשה, רק עוד שישה שבועות תהיו בכפר הנשיא! אבל שישה שבועות נגררו לשנים-עשר, לשישה חודשים או יותר. אבל יום אחד הגיעו האוטובוסים, מלאים בילדים, ארגזי תנובה, סירים ומחבתות. כפר הנשיא התחיל כאשר נישא הילד הראשון מהאוטובוס דרך הבוץ אל ביתו...

אבל בעיותינו רק התחילו. מצד אחד המשק התפתח להפליא, בניינים צמחו כל יום, רפתות, דירים, לולים, סדנאות, בית יציקה אדיר, ציוד חקלאי חדש הגיע, טרקטורים ומשאיות הניחו את היסודות לכל הענפים החקלאיים, כולל בריכות דגים, כוורת, כרם ומטעים, וסוף כל סוף הגיעו מספיק מים לעיבוד חקלאי אינטנסיבי.

אך מצד שני חברים עדיין התגוררו שלושה או ארבעה בחדר בלי רהיטים, ללא ביוב או תנאים תברואתיים נאותים, מגורי הילדים היו מזעזעים, חדר האוכל קטן מדי, שורץ זבובים ולא נוח, לא היו מדרכות, מעט מאוד דשאים או גינות נוי, ושום כסף לשפר בעזרתו את התנאים הללו, או לספק את דרישות היום היום הבסיסיות של החברים.

ימי מנסורה תמו כשהקורבנות הגדולים ביותר נעשו ללא תרעומת. מספר שנים מאוחר יותר, כשחזרה הנורמליות, השתנתה האוירה.

המשק המתפתח במהירות דרש עוד עבודה, עוד יכולות ארגוניות ועוד מתח נפשי. מצד שני הוא עדיין לא היה מוכן לתת לפרט - זה יגיע מאוחר יותר, הרבה יותר, ולאט מאוד; כשהמדרכות והבתים, הרהיטים ומכשירי הרדיו והכסף המזומן התחילו להופיע. למדיניות של השנים הראשונות, השנים הקשות, הייתה הצדקה כלכלית, אך האם היא הייתה מוצדקת חברתית, תרבותית ורוחנית? האם היא הצדיקה או גרמה להתקפי עזיבות על רקע מורל נמוך וריבים תמידיים? אפילו עכשיו, ב-1998 קשה להעריך. האם החברים שצינו את חוסר שביעות רצונם מן הלינה המשותפת כסיבת עזיבתם, היו נשאים אמנם תנאי המחיה של הילדים היו משתפרים לאין ערוך, אם הילדים היו מקבלים יותר צעצועים, בריכות שחיה וכו'? שוב, אני שואל את עצמי האם הילדים עצמם לא היו מרוצים מסוג כזה של חינוך? ילדינו שולטים כעת במשק (בעיקר על ידי לחיצות כפתור, אני מודה) ואינם טובים יותר או פחות מילדים אחרים, אולי מלבד חוסר העכבות שלהם ומסירותם לאינטרסים ציבוריים על פני אישיים.

הזקן חזר לקרקע המציאות, הוא היה עייף, עייף מאוד. המסך היה שוב מעומעם והוא החליט לשאוף קצת אוויר. הוא לחץ על כפתור והמערכת שלו התרוממה בהדרגה אל האוויר. הוא עלה כמה מאות מטרים (מאז המלחמות האטומיות כל הקיבוצים נבנו מתחת לפני האדמה) ולבסוף השאיר את האדמה מאחוריו... הוא

נע לאט, חלף על פני הוותיקים במכוניותיהם המעופפות, מברך את זה בברכת בוקר טוב, מתעלם מהטיפש ההוא שהיה פעם בוועדת חברה. עד קצה האופק השתרעו מרחבים ירוקים עשירים, זרועים באגמים שנוצרו על ידי הטיית הירדן דרך כפר הנשיא.

מטוסים המריאו ונחתו כל רגע, טיל הדואר הנע פיזר מכתבי פילם על בניין המזכירות (זוכרים כשהרמנו כוסית לחיים לציון הופעתה הראשונה של משאית הדואר הנע?). הרחק למטה התעקל הכביש המהיר על 12 נתיביו (זוכרים את הכביש הראשון, הכביש שהושלם בשני קצותיו אך במרכזו נותר לא גמור עידן ועידנים?). אה, הנה מטוס הסילון של הגזבר בדרכו לניו יורק, והאין זה מטוס החופש בדרכו לעוד סוף-שבוע בלונדון? הילדים מבקרים את רב-הסבים שלהם לעיתים קרובות מדי בימינו.

הוא חלף מעל חדר האוכל החדש מפלסטיק כדי לראות מה יש לאכול. אל-הים אדירים, עוד פעם סטייק מרוכז וגלולות צ'יפס!
 הו, תנו לי קצת קלופס ולבנייה ישנים וטובים, שאכלנו בימים עברו!
 הזקן דאה הלאה, ראשו נשמט והקולות והמראות של כפר הנשיא 1998 נמוגו ממוחו. הוא שוב היה בין האבנים השחורות של מנסורה.



מההכשרה – לחדרה – מנסורה - כפר-הנשיא.

ראיון עם טומי עמית / שמעה וכתבה; שושנה שרקי

ב-1.7.1948 הגענו למחניים מחדרה. את הלילה העברנו שם במתבן.

קמנו ב-2 בבוקר, עלינו על משאיות עם חתיכות צריפים ואוהלים שקיבלנו מהסוכנות. כולנו היינו שנים בני חסות של הסוכנות, של ההסתדרות של התנועה הקיבוצית, של הקרן הקיימת ושל צה"ל, כי ישבנו על הגבול.

כמה שבועות אחרי הכרזת המדינה. היו הרבה גרעינים שחיכו להתיישב. בגלל שהוותיקים הראשונים שהגיעו ארצה עשו את ההתאקלמות בכפר בלום, אלה שהגיעו אחר כך, צעקו גליל, גליל, וחשבו שגליל זה העמק. אז הביאו אותנו למדבר הסלעים – כאן. בהתחלה כמשלט צבאי, בין חורבות של כפר ערבי שננטש כמה שבועות לפני כן.

היינו כ-60 + חברים וחברות ועוד כ-30 נשים שהשארו בחדרה עם הילדים, ועם מופתי שניהל את המכבסה. עלינו - ירדנו למנסורה. בזלת, אדמה כבדה, חמסין, עולים חדשים מאנגליה. עיקר הדבר הראשון היה להתחיל להתחפר. הביאו אותנו מקושים, טוריות, לומים. והיה עלינו להתחפר ולמצוא את המבנים שיכלו לשמש אותנו. ולהקים 3 צריפונים כל אחד 2-3 מטר; לאקונומיה, מרפאה ולמחסן בגדים.

הארגון היה בידי מייקל דוארי – מרכז הבניין ובמשך כ-4 חודשים עסקנו בביצורים. חפירת תעלות קשר ובניית עמדות, שבהם שמרנו בלילות ובימים, עם נשק אנגלי או קנדי. היה איש מסולל בונה שהנחה אותנו איך לבנות. כל הישוב היה מאורגן ע"י סולל בונה וההסתדרות, כולל הסוכנות. כולם היו. הכל היה קלחת אחת. מוטקה מסולל בונה, מסתובב ביננו ומכריז: העמדה הזאת חייבת להיגמר היום. הוא לא עבד. קצת עזר. היו גם חיילים ששמרו.

בשלב מסוים השלטונות החליטו שמנסורה זה לא מקום לבנות יישוב. אז חיפשנו מקום חלופי והחליטו שכאן למעלה - זה המקום. בעצם - התנועה, הצבא וסולל בונה החליטו. לנו באו ואמרו. טובא היה כפר נטוש. הטובאנים גולו. חיו שם אז כמה נשים ו-2 זקנים כדי לדאוג לעדרים. עוד לא עלינו וכבר הם חזרו. כשראינו את אנשי טובא חוזרים, הייתה אספה סוערת, ואני זוכר ששמאל חצור אמר, "אנחנו לא יכולים להסכים שאנשי טובא יסתכלו לנו בצלחת המרק". רצינו לעלות לאיפה שההרחבה היום. מהצבא אמרו לנו לא. שם הסורים ידעו איפה אנחנו. כשהם התחילו להפציץ את עמק החולה, הייתה להם תמונה בית בית איפה כל אחד נמצא. הצבא לא הסכים שנשב על הגבעה הזאת.

בתנועה יושב צעיר מעין חרוד שם הם חיו שנים מתחת לכפר ערבי שבראש הגבעה והם ידעו מה זה. ואמרו לנו בשום פנים אל תסכימו.



שלחנו שליחים לת"א, וזה הגיע לבן גוריון, הוא שאל מי עושה את הרעש שם? אמרו לו – האנגלים. אמר – חשבתי שגרשנו את האנגלים. ואמרו לו – אלו חלוצים מאנגליה. הוא בא לראות את הפלא. יש תמונות שלו מדבר עם מייקל. הוא אמר – אלו ערבים, אבל תושבי ישראל. אני לא יכול לגרש אותם מהכפר שלהם. אנחנו אנגלים תמימים האמנו לו. ואנחנו יודעים כבר מה התוצאה.

עלינו לשטח.

החורף התקרב וקיבלנו 4 צריפים. בחלקים חלקים כולל רצפה. צריך לבנות יסודות. קיבלנו החלטה; יענקל, חיימקה ומייקל יהיו הבנאים. לצקת יסודות. הצטרפתי לצוות שהקים את הצריפים. צבי לוינסון היה ראש הצוות. היה איתנו גם נגר מסולל בונה שנשאר שנה ועזר לנו. צבי בנה סככה משקים שפרמנו, פרשנו מחצלות והקים לנו מעין סוכה. לחדר האוכל.

עוד חוויה – זה היה קיץ. של דבורים. הרמתי סנדוויץ' וישר הגיעו דבורים להצטרף, אז מעיפים, אחד נופל על הרצפה, דורכים עליו. באים 2 דבורים להרים ולאכול אותו. הורגים גם אותם, אז יש כבר 3 מתים. אז באים 20.... הייתה לנו מלחמה עם הדבורים.

בחורף, המזכירות שלנו בעזרת התנועה שלחו אותי ללמוד נגרות, את משה בן חיים שלחנו ללמוד להיות רפתן.

כל הגרעין היה מורכב מחברים שיצאו מ-3 חוות הכשרה שהתקיימו באנגליה במשך המלחמה. ההכשרה הוותיקה ביותר היתה 'חוות דיייד אידרפארם' (איזי פוזנר ואליס, מוסי, אלפי ג'ני טנא ועוד) שחלק מהם עלו ארצה וכבר היו וותיקים בכפר בלום. והם גם באו לעזור לנו פה בהדרכות. הראשונים הגיעו לכפר בלום. כפר בלום היה האידיאל ששמענו עליו עוד לפני שעלינו. עלייה שכמה מהם הגיעו בעלייה חוקית. האחרים הצטרפו, וחשבו שהם בכלל וותיקים ואריסטוקרטים והם מנהלים את העסק הזה.

מההכשרה השנייה – 'גורזי ליז' הגיעו; מייקל כ', גרשי, איזי, שמואל ח'.. ראו שהמנהלים הם מדיויד אידלפארם והחל מאבק סמוי. נציגות פה ושם ומי שזכה מהדבר הזה היו 3 אנשים שלא השתייכו לאף אחד מהם – אוסי, ישראל א', ומייקל דוארי. ישראל הצטרף אלינו כי הוא התחתן עם רחל, היא הייתה מאחת ההכשרות. אוסי בא מאנגליה, ומייקל בא מאוסטרליה עם בטי. מההכשרה השלישית 'שמריהו' הגענו 25-20 אנשים – שוש א', ווילי וג'ין, מריון, סלמה, רודה, - לא היינו בעניינים. היה כבר צפוף מידי למעלה.

לאט לאט אוסי השתלט על העניינים, כינס 5-6 אנשים סביבו, שגם כאשר לא הסכימו איתו הרשו לו לנהל את העניינים.

היו קיבוצים שבהם האוכלוסייה התחלפה מהר – עזבו, הגיעו גרעיני השלמה, שוב עוזבים, שם יש תחלופה של המנהלים.

איפה שהוותיקים נשארים במקום, יש אותה קבוצה של בכירים שהם מנהלים את העסק והם מתחלפים ביניהם. רוטציה אופקית. גרשי מזכיר, אז מייקל מרכז משק. מייקל גזבר אז ישראל מזכיר, מנהל המפעל גם היה בתוך כל זה.

התחלנו לבנות פה. בנינו יסודות לרפת. לשם הבאנו את הפועלים השכירים הראשונים. הבאנו תימנים מכפר פירעם. הממשלה הושיבה אותם שם כדי שישתלו עצים, יערות. אצלינו הם עבדו בבנין.

משה בן חיים היה הגזבר. אני נשלחתי ללמוד נגרות בגן שמואל. פתחו לי פה נגריה, ובניתי רהיטים, צריפים, גגונים... בזמן שלמדתי – גרתי בחדרה עם החברה שלי – מריון שטיפלה בדויד אלמן בן ה-4 שהגיע זה עתה מאנגליה. בינתיים כבר הבאתי את אמא שלי למחנה בחדרה. כשעברנו לכפר הנשיא, היא עברה עם הצריף שלה שאח"כ שימש סנדלריה. לא ידענו מה לעשות עם הזקנות האלה (גיל 50 פלוס), אי אפשר לבקש מהן לעבוד – אמא של ג'ק נורטון, אמא של שוש, אמא שלי, אמא של בקי...

פתחנו את המרכולית שם חילקו סבון – מה שקופ"ח הנפיקה, משחת שיניים, סיגריות – הכי זולות, גפרורים – הכל בחינם, לפי הצרכים. לאף אחד מאיתנו לא היה גרוש על התחת. ליצחק עדר היה דוד בורגני. קרובי משפחה במעמד בינוני ומעלה שלחו חבילות – נס קפה, בגדים, ועוד.

הייתי תברואן ב-53 בערך הייתי אוסף את העיתונים מביא לנגריה, חותך לריבועים ומחלק אותם בבתי השימוש הציבוריים (בוסטות). ואז הגיעו אנשים שהיו צריכים נייר טואלט אמיתי מבחינה בריאותית, וזה היה במחסן הכללי שלי. היו צריכים להגיע אליי וחילקתי למי שהיה זכאי. הייתה לי חבילה אחת. כל אחד קיבל גליל.

כשלא היה כלום, גם היה לנו אידיאולוגיה. היינו שמחים עם מה שהיה.

כשבדגניה בנו דירות של 40 מטר, אז היו כתבות מטעם מזכיר התנועה, שהנטיות הבורגניות של חברי דגניה עוברות כל גבול, ולאט לאט כולנו התברגנו.

פה התחלנו לבנות – את "הקיבוץ המאוחד" – אז בנינו 8 בתים שחלקם עוד עומדים מול גן רימון. כל בית בעצם היה צריף סוכנות מבלוקים. 4 חדרים, מרפסת, גג רעפים. מבחינת אדריכלות – זה היה צריף מבניה קשה. ואז החל מאבק מי יגור שם. אז נוצרה רשימת הוותק עם שיכלול של גיל, שנת עלייה, ילדים, ועוד. היה חבר שהיה צריך לעלות איתנו אבל התנועה החליטה שהוא צריך להישאר עוד שנה, הוא לא יכול היה להפסיד.

מדהימה הדינמיקה של מייסדי קיבוץ. של התפקיד'ניקים. הביטוי של אינדיוודואליזם, כשהאידיאולוגיה היא שיווין ושיוויון.

בדירות שבנינו גרו המבוגרים ביותר. אני מהצעירים, גם מינה ורות גולן. אני חכיתי שנים עד שזכיתי בבית. עד אז גרתי בצריף עם 3 ילדים. כמובן שהייתה לינה משותפת.

בזמן הבנייה פה, ישנו במנסורה ובחדרה. מ-49 עד 51 – בונים את הקיבוץ. המפעל עדיין במנסורה, המכבסה. ב-51, מגיעים החברה מחדרה. אם היו מספיק מבוגרים ועם ילדים קיבלו דירות. הרווקים והצעירים גרו בצריפים ובאוהלים. היו הרבה זוגות שהאישה הייתה מבוגרת מהבעל. את המפעל ניהל אוסי. ועבדו בו ג'ו סינה שהוא ממשפחה של מהנדסים ובוני ספינות. בגלגו הוא התחיל ללמוד הנדסה אבל המשפחה החזירה אותו לבנות ספינות. כשבחרו עובדים למפעל, ג'ו היה מהנדס המפעל. היו לו הרבה רעיונות. הוא בא אתנו למנסורה, הוא היה בעל יוזמות ותושייה, הביא לנו מים וחשמל, בנה את המקלחת והמכבסה במנסורה. ואז אוסי גייס אותנו להיות מהנדס ראשי במפעל והפסדנו כחברה, 30 שנה של יכולת לעשות מה שהוא היה עושה הכי טוב.

לישראל אבידור הייתה קריירה מרתקת. רזיסטאנס הצרפתי ואח"כ היה בשליחויות בצרפת ומרוקו. קראתי לו המוכתר הבלתי מוכתר של כפר הנשיא. נסיעות לחו"ל – בסוף שנות ה-50 התחילו והייתה רשימה של קריטריונים מה הקרבה המשפחתית שלך עם המארח, כמה זמן לא ראית אותו. הראשון היה שמעון בן יהודה, כי היה לו אח שלא ראה מאז פרוץ המלחמה. קיבלתי את הנגרייה, עבדו איתי: ג'ק נורטון, דניס שיפרין, צבי לוינסון, יוסי קרן. את הרהיטים הראשונים קנינו לפי הצעת סולל בונה, ההסתדרות או התנועה והיו 2 סוגי כסאות ו-2 סוגי שולחנות וכל אחד יכול היה לבחור.

אני זוכר שדיברנו פעם בנגרייה, ואמרתי להם שהקיבוץ לא מעניין אותי, מה שאני הכי אוהב ורוצה לעשות זה פה – נגרייה. ואז ב-52 בא אוסי – מרכז המשק ומינה אותי להיות תברואן. במחנה ריק מצמח, זרוע אבנים. שום נוי, רק כמה דברים שאסתר סינה (רכזת הנוי) ניסתה לשתול. דואג לניקיון וסדר של המחנה, ונקשרתי למקום בתור מקום. פיזית. בית בית, מדרכה מדרכה. זה מה שקשר אותי יותר מכל דבר אחר.

במשך הזמן נהיה לי יותר איכפת מהקיבוץ ומהאידאולוגיה שלו. לא אהבתי את כל השינויים הקטנים שאנשים הכניסו מתחת לרדאר, כמו הפרטות קטנות שהיו באספקה קטנה, ביגוד ועוד. מי שבא בשנות ה-50 לבקר וחזר שוב בשנות ה-60 לא היה מזהה שזה אותו קיבוץ, כל ההתארגנות הייתה אחרת. עם מגמות אחרות. ראיתי בזה סימני התפוררות שאף פעם לא באו מההנהלה שלנו או של התנועה.

כשהוחלט על לינה משפחתית, קם מזכיר התנועה, ואמר יש לכם תקציב אישי יש לכם עבודה שכירה, אתם גם רוצים לינה משפחתית? אתם לא קיבוץ בשבילי. ואז חברי הקיבוצים הרימו יד ואישרו שתהיה לנו לינה משפחתית.

זאת ההנהלה של הקיבוץ של התנועה. קראו לזה פרצות. אפילו זרקו אנשים מהקיבוץ בגלל זה. כבר ב-58, מייקל דוארי אמר לחבר אחר בזמן שתיית הקפה, שמטרתו הוא שהקיבוץ יהיה מופרט. הוא אף פעם לא אמר את זה באספה, אבל חתר לזה. השינויים עד שנות ה-80-90 לא באו אף פעם מההנהלה. זה היה תהליך סטיכי. מייקל חזה את זה.

כל הקיבוצים שרצו להפרטה, היו מובילים ע"י אנשים עם חזון, בלי יכולת.

טומי עמית



ותיקי הבונים 1980



גרעין ה' בכפר הנשיא / מאת: אריה וולפין

"Bert, Geoff Harvey. For me you are all the same."

בועידה הדו-שנתית של תנועת הבונים של בריטניה, שהתקיימה ב"טריגהם האוס" אשר בצפון אנגליה, בחורף 1955, הוכרז, באופן דרמטי, על הקמת "גרעין ה'". חברי הגרעין הקודם, נפרדו מחופי בריטניה כשלוש שנים קודם לכן, ולאחר תהליך קליטה בארץ, הצטרפו לקיבוץ החושלים (עמיעד דהיום). מספר החברים שהגשימו את המטרות של התנועה, ושהו עדיין באנגליה התדלדלו לכן הזמן היה בשל להקמת גרעין חדש.

ההשראה שהועידה חוללה חשמלה את האווירה וכתוצאה מכך, שמונים חברים הצטרפו לגרעין, שזה עתה נולד. הדבר נתן לתנועה זריקה אידיאולוגית שהשפיעה מיד.

הקבוצה הראשונה של גרעין ה' הגיעה לכפר הנשיא במרץ 1957, ויתר החברים הגיעו בקבוצות במשך 3 שנים עד אפריל 1960.

קבלת הפנים של חברי הגרעין ע"י חברי הקיבוץ הוותיקים הייתה מעורבת, מטבע הדברים אצל בני אדם.

הרי אנחנו בגרעין ה' לא הקמנו את הקיבוץ, שחי בזמנו, חיים בתנאים פרמיטיביים – מגורים באוהלים, סיקול אבנים מהאדמות כדי לאפשר גידולים חקלאיים, תנאי בטחון קשים מול הגבול עם סוריה ועוד. אחרי כל זה אנחנו מגיעים מאנגליה, כל אחד עם הליפט (ארגז חפצים) שלו למקום מוכן. "מה הם יודעים בכלל על הסבל שאנחנו עברנו כדי להקים אלת המקום הזה?" נאמר לנו לעיתים קרובות. בתוך כך, חוויתי אני כמה התבטאויות במגע עם החברים. במקצת הדוגמאות לכך כדלקמן:

- "אנחנו באנו לכאן מצוידים רק עם תרמיל גב, ותו לא, לא כמוכם שכל אחד מכם הבאתם מכל טוב בליפט". אגב, היא לא ידעה שחלק מהליפט הזה היה מלא בקונדומים ותחבושות הגייניות ש"אירגון החלוץ באנגליה" שלח לכפר הנשיא כחלק ממשלוח תקופתי.

- כשעבדתי בשטיפת כלים במטבח, גוסטי ריפקינד, האקונומית, קראה בקול רם "ג'ף בוא הנה". מכיוון שלא הגבתי, היא צעקה עוד פעם, "ג'ף בוא כבר. כמה פעמים אני צריכה לקרוא לך לבוא?" אמרתי לה שהשם שלי לא ג'ף אלא ברט (כפי שקראו לי פעם). היא השיבה:

Bert, Geoff Harvey. For me you are all the same."
("ברט, ג'ף, הרבי, אתם בשבילי כולכם אותו הדבר").

- בענף הפלחה, אחרי שצברתי כמה שנות ניסיון וותק, מרכז הענף אדי נמנוב, יצא לשליחות של התנועה לחו"ל. לי היה מובן מאליו שבהיותי העובד בעל הניסיון המירבי בענף, אני אחליף אותו. הופתעתי, כשנאמר לי ש"אני לא יכול

להיות מרכז הענף כי אני לא ותיק". הביאו חבר ותיק ללא ניסיון בענף, להיות מרכז. כעבור זמן קצר, הוא נשבר ופרש, וקבלתי את הסמכות להיות מרכז הענף.

בהזדמנות זאת אני רוצה להודות לשוב אפשטיין, שאליה הוזמנתי לעיתים ל-Five a clock Tea (ארוחת ארבע) ותודה לשוב על ניסיונותיה הרבים למצוא לי שידוך טוב. (בסופו של דבר, הסתדרתי בעצמי)

במבט לאחור עם חלוף השנים, נהיה קשה להבדיל בין חברי גרעין ה' וותיקי כפר הנשיא המייסדים. חברי הגרעין נקלטו היטב במרקם החברתי, הכלכלי והתרבותי של הקיבוץ. תפקידים מנהליים מרכזיים, כגון המזכיר של הקיבוץ, הגזבר, מרכז המשק ומנהל התעשייה, התמלאו על ידי חברי גרעין ה' לשעבר. הם גם הפכו להיות חברי ועדות פעילים ויושבי ראש, לא לדבר על שליחי התנועה בחו"ל.

בפרספקטיבה היסטורית, עשר שנות קיום קשות, עד שהגרעין הגיע, הביאו את הקיבוץ לצומת מכריעה בהתפתחותו. ברור שהבאת גרעין ה' הובילה לתפנית רצויה בהתפתחות הקיבוץ. כפי שהיה צפוי, תוספת של מספר משמעותי של חברים לאוכלוסיית הקיבוץ הבטיחה את העתיד החברתי והכלכלי שלו. בנוסף לכך, חשיבה רעיונית חדשה, שהובילה לשינויי בקיבוץ, שינתה במידה משמעותית, את ההגמוניה של החברה, והביא את כפר הנשיא להיות ישוב חברתי למופת, שחולל ביקוש בקרב אנשים צעירים להצטרף.



Many of the members of "Garin Hey" are seen in this 1951 photograph, prior to their arrival in Israel. Most are still living in Kfar Hanassi or in other parts of Israel.



לינה משותפת זה היה טוב? / ראובן גוטר

מספר: לשושנה שרק

- השאלה שדנים בה ושוב במהלך ההיסטוריה הקיבוצית, היא בנושא הלינה המשותפת. איך התנהלת אתה, כאבא צעיר לבת שלך מיכל, בלינה משותפת בקיבוץ?



- בתור אבא הרגשתי בסדר גמור. זאת אומרת אני הבנתי שזו הדרך בקיבוץ, שכך אנחנו צריכים לגדל את הדור הבא, ולא עלה על דעתי לצאת על בריקדות ולשנות, למען מטרה זו או אחרת.

אנחנו לא החלטנו כלום. הכל הוטל עלינו. כשאנחנו בנינו את הקיבוץ, זה היה ברור, כמו שכולם אוכלים יחד בחדר האוכל, ועושים את זה, ואת זה... ככה גם הילדים יהיו בבתי הילדים.

אנחנו באנו הנה לבנות קיבוץ. החברה השליחים שבאו לאנגליה והיו מדריכים מטעם התנועה הקיבוצית אמרו לנו שלבנות קיבוץ זה לעשות 1, 2, 3... - זה היה הנוהל בכל הקיבוצים. היו קיבוצים יותר חריפים כמו השומר הצעיר והיו יותר ליבראליים כמו הקיבוץ המאוחד וזהו. בהתחלה לא עלתה בכלל המחשבה לשנות את הסיסודים היסודיים.

צורת החיים הזאת הייתה תוצאה של האנשים שבאו לבנות את הקיבוצים, בהתחלה היו אלה יהודים בעיקר מרוסיה שהקימו את דגניה וכל המקומות האלה. כשהנשים ראו שצריכים למסור את התינוקות לבתי ילדים, הם עשו זאת, מפני שהם רצו לעשות את זה. כשבאו הדור שלנו, כבר היו ביניהם אנשים שבשבים זה לא היה מובן מאליו. התעוררו אנשים ונשים ששאלו מה פתאום? המנטליות הייתה אחרת, גישה החיים הייתה כבר אחרת, ובעיקר ניסיון החיים היה אחר.

אנשים שבאו לארץ והתיישבו ביסוד המעלה או ראש פינה, אי אפשר היה להשוות אותם עם אנשים כמונו, שבאו עם אידיאולוגיה פוליטית וחברתית, שאצלם זה בכלל לא היה קיים. הם חיפשו בית פרטי, ואנחנו רצינו בית לאומי. לא הופתעתי כל כך כשהחליטו פה לשנות - ושאנחנו נעביר את הילדים הביתה. רק שזאת הייתה מהפכה עצומה. צריך היה עכשיו גם לשנות את הדירה.

- אתה נהנית ללכת להשכיב את מיכל בערב?

לא הצטערתי. באתי בערב 19.00-20.00 להשכיב אותה. כל ההורים הגיעו. כל אחד היה עם הילד שלו.

היו קשרים שעד היום נשמרו. היום, כשנפגשים זה כאילו היינו אתמול בבית הילדים. אני לא זוכר שאי פעם החלפתי חיתולים לילדים שלי. רמונד לא נתנה לי, היא גם לא נתנה לי לקלח אותם בבית שלא אפיל אותם.

אבל כשהייתי בתורנות בבתי הילדים וקרה פנצ'ר, הייתי צריך לעזור ולנקות, כך שלילדים אחרים כן החלפתי. לא נהניתי מזה. אבל הבנתי שזה כלול בתפקיד וככה צריך לעשות. לא נהניתי מהתורנויות, כי אתה הולך למקום, בו אתה שומר על ילדים שאין לך שום קשר איתם. נכון, שאם אתה לא מסתדר, אתה מעיר את ההורים ובכל זאת.

משמרת לילה הייתה בערך פעם בחודש. ישבתי בבית הילדים. בכל בית ילדים היה שומר. הילדים ידעו שיש שם מישהו. וידעו שאם הם צריכים עזרה, ידעו לבוא. אני חושב שבמשך 5-6 שנים כשהילדים היו בגן הילדים, אפילו פעם אחת לא קראו לי או לרמונד. מיכל אף פעם לא באה/ברחה הביתה. כשבאתי להשכיב אותה, דיברנו, שיחקנו. רוב ההורים שיחקו ודיברו. היו כמה שגם סיפרו. בבית כבר כן סיפרתי סיפורים.

העברית שלי הייתה חלשה. כשאני חושב על התקופה הזאת, ללכת לגנות הראשי ולשאול, נו איך את מעריכה את התפתחות של הילד או הילדה שלי, לא עשיתי. לא עלה לי הצורך לעשות את זה. לא הייתה הרגשה שצריך.

היום ההתעניינות והגישה לגילאים האלה, מחייבת אותנו ללכת לברר ולשאול שאלות. יש שינוי בהתייחסות של הורה לנושאים מסוימים, בסיסיים. זה משהו אחר לגמרי.

ואז הגיע גרעין ה'.

לא היה לי שום קשר איתם. שמחתי שהם הגיעו. אבל המשמעות שזה גרעין ה', לא היה שייך. לא הייתי מעורב בעניינים האלה. לא היו לנו חברים מגרעין ה'. לאט לאט באופן טבעי, הם התחילו להיות חלק.

- ואחרי גרעין ה' התחילו להצטרף עוד חברים. איך הרגשת עם זה?

כשמישהו אומר שהוא רוצה להצטרף לכפר הנשיא, אני תמיד שואל את עצמי למה? אם הוא התחתן עם מישהי, אני מבין. האם הוא מאמין בחיי קיבוץ? אידיאליסט? אני מבין. היום מי שרוצה להצטרף לכפר הנשיא אני שואל למה? המצב כאן הכלכלי חלש. שטח הקיבוץ עצמו, עושה רושם, לפחות בעיניים שלי – מוזנח. לא מטופל. למה הוא רוצה לגור פה? כי הוא עובד פה? כי אנשים נחמדים? מתורבתים? יש פה אווירה מאוד תרבותית ומזמינה. ורמה גבוהה מאוד.

אז אני אומר הפסקנו להיות קיבוץ. אנחנו איזו התיישבות, מושבה שאנשים מצטרפים אליה. מה איכפת לי מה שזה עושה. זה שבנה את הבית בדרך לברכה. לפני 30-50 שנה, הייתי שואל למה? היום – מה איכפת לי? איכפת לי

שזה בית גדול? אז העניינים השתנו.

אני חי לפני 100 שנה. צריך לחיות ב-2020-21 ולחשוב קדימה ולא אחורה. ההתייחסות הבינאישית בין החברים שייסדו והקימו את הקיבוץ, לבין אלו שבאו מבחוץ. אסור להסתכל על הצעירים החדשים האלה, בצורה כזאת, כמו לומר: אתם באים להנות מה שאני בניתי. אלא: אתם באים להנות ממה שקיים ולתרום להמשך.

מצד אחד אני נדהם מאנשים שרואים אותי עם הרולטור ואומרים לי שלום. ולפעמים 'שלום ראובן', ואין לי מושג מי הם. זה מוצא חן בעיני זה עושה לי טוב. אנשים טובים. מצד שני אני אומר לעצמי: הוא פה, וכשיש נייר על המדרכה הוא יתכופף להרים אותו?

הקיבוץ התחיל פה ונגמר שם. ואנחנו ממשיכים להיקרא קיבוץ, אבל זה לא זה. הטבעיות של ההתחברות כבר לא קיימת. כשנכנסת לחדר האוכל – הרגשת בבית. הרגשת את הקשר. הדבק. באספה. היום זה לא קיים.

אני לא מעריך בן אדם, לפי ההרגשה האישית שלי. אני אוהב אותו, אני שונא אותו, אני בכלל לא מכיר אותו. אני שואל את עצמי מה הוא עשה? הוא תרם? הוא עבד פה? הוא חלק מהמקום? בלעדיו לא היה זה וזה? וזה מה שחשוב ולא הגישה האישית.

היחסים הבינאישיים אם בכלל קיימים עוד, כבר לא קיימים. אסור שזה ישתלט על המצב הכללי, צריכים לראות אובייקטיבית יותר, מהדיסטנס, על מנת להעריך את התרומה של כל אחד שפה בכפר הנשיא ולא עזב, תרם את שלו. גם אלה שהגיעו אתמול.

כשטיפלתי בעניין השילומים, של מי שרצה בכך. היו כאלה שרצו לטפל בזה לבד. אמרתי למזכיר שאני לא בודק האם זה נכון או לא העובדות שהוא מספר. מי שאני מטפל לו בנושא הזה, יודע מראש שהוא מוסר מה שצריך למסור, לפי החלטת האספה. מי שלא רוצה שאטפל לו בעניינים האלה, שיהיה לו בהצלחה. מה שהוא עושה עם הכסף שלו, זה לא עניין שלי זה עניין של המזכירות. והמזכירות לא עשתה כלום. עד היום.

מיכל גוטר דדוש: הגיעה לבקר, ושמעה חלק מהשיחה...

"אני זוכרת שבאנו יום אחד להשכבה, הייתה כרית ומתחת לכרית היו תמיד מקפלים את הפיג'מה והיו שמים שמיכה. כשבאו להשכיב, היו מורידים בגדים מרימים את הכרית מוציאים ולובשים את הפיג'מה. ואז אבא שלי הרים את הכרית והיה עכבר במיטה. ואני זוכרת שהוא הביא את היעה והמברשת, תפס את העכבר והעיף אותו החוצה.

כשאנחנו היינו ב'שנת בר מצווה' החלק שלנו - הבוגרים, לילה ומקס לקחו את המנגינות של לירוי אנדרסון והקליטו אותנו מספרים, כל מיני סיפורים על הלינה המשותפת. ואז לכל סיפור הם הרכיבו איזשהו ריקוד.

אני אז סיפרתי את הסיפור על העכבר. ועשו מזה ריקוד של חתולים ועכברים עם ואלס החתולים. היה מישוהו שסיפר על זה, שהוא תמיד עמד על כיסא כדי להוציא את צנצנת הריבה והיא נפלה, וכולם רצו למיטות והתחבאו, שהשומר לא יבוא. השומר בכלל לא היה מגיע עד 1.00-24.00 בלילה. היינו עושים בלאגן. משחקים בקוביות... רק שמענו קצת רעש, כולנו היו רצים מהר למיטות. כשהייתי בת 7, עברו ללינה משפחתית.

היו הרבה סיפורים על חתולים. היו המון עניינים איתם.

זוכרת אותנו עומדים על הכוננית וצועקים לגן שקד ואז הכוננית נפלה. הייתה שם תמיד צנצנת לבן עם פרחים, נפלה ונשברה.

שבת בבוקר השומר כבר הלך, אבל לא הגיעה המטפלת. היו הרבה קטעים שהיינו לבד. פתאום נפתחת הדלת, וכיתת סנונית - יואל ויעלי ו' ענקים עם פיג'מות פסים כאלה באו. לא יודעת למה.

אני לא יודעת אם היו איתם שומרים.

לנו היה שומר לילה. ב-5.30 בבוקר הוא כבר היה הולך לעבוד. ועד 6.30 שהמטפלת הייתה מגיעה, היינו לבד.

מצורפות תמונות מהריקוד למנגינה של לירוי אנדרסון ואלס החתול של סיפור העכברים והחתולים שליוו את לילותינו בלינה המשותפת. את הסיפורים הקליט מקס, ויחד עם לילה בן אבי יצרו את ההצגה. כל פעם השמיעו הקלטה של סיפור מפי אחד הילדים ואז רקדנו הריקוד בהתאם לסיפור.



אסיפות בקיבוץ הישן

מספר מאיר ריינס / ראינה: נורית אורן

אסיפות הקיבוץ התקיימו בחדר האוכל כבר במנסורה, ואחר כך, בישוב הקבע, בצריף חדר האוכל הישן. ב- 1964 הן עברו למועדון החדש. במשך שנים התקיימו האסיפות בכל שבוע, במוצאי שבת בין 20:00 ל- 22:00, השעות שהילדים היו במיטותיהם בבתי הילדים.

יצחק עדר היה רשם הפרוטוקול, עד שאני החלפתי אותו. יצחק היה כותב בתמציתיות, אבל אני כתבתי כמעט מילה במילה את כל מה שהחברים אמרו. שנינו ידענו עברית עם הגיענו ארצה. השפה הרשמית באסיפה הייתה עברית, אבל כולם היו עולים חדשים ולא כולם דברו עברית, לכן האסיפה התנהלה חצי בעברית וחצי באנגלית. אני הייתי בין אלה שחשבו שאין לדבר אנגלית, לא באסיפה ולא בחיי היום יום. שמואל חצור הביא הצעה לסדר היום, שמי שלא מסכים לדבר עברית באסיפה, יוצא מהקיבוץ תוך חודש. הוא אמר זאת כך: "אנחנו נעמוד על הבריקדות בנושא הזה, נהפוך כל אבן כדי שהציבור יעזוב את הדיבור באנגלית. אנחנו חיים בארץ ישראל, ולכן נדבר את השפה של עם ישראל בארץ ישראל ונעמוד מול כל החזיות (במקום חזיתות) בעניין הזה, ולא נוותר". מי שהבין מה הוא אמר אז, התפקע מצחוק. כך התקבלה החלטה (באספה כמובן), שיותר לא מדברים אנגלית. היחידה שהתעקשה להמשיך לדבר אנגלית כל השנים, הייתה שוש אפשטיין.

בדר"כ רוב החברים הגיעו לאסיפות. במשך השנים נסרגו עשרות סוודרים וגרביים על ידי החברות, והדיונים לוו תמיד ב"קליק קליק קליק" של המסרגות. היו אסיפות עם הרבה מתח, כי בימים ההם לא הייתה הצבעה חשאית. למשל, כשוועדת הצעות הציעה שם לתפקיד כלשהו או וועדה כלשהי, כל אחד ראה מי הצביע בעדו ומי הצביע נגדו. היה מאוד לא נעים למי שלא נבחר. היו חברים שחשבו שמגיע להם להיות בוועדה ולא נבחרו מסיבות סובייקטיביות ונפגעו. היו חברים מקובלים ואחרים לא מקובלים.

משה בן חיים היה דובר רהוט במיוחד ועמד על עקרונותיו בצורה קיצונית. גם אני הייתי אחד כזה, ורק במשך השנים התרככתי וגם הצטערתי אחר כך על הצבעות לא יפות שהצבעתי. כמעט בכל אספה היה לי מה להגיד. היו כאלה שלא פתחו את הפה אף פעם.

מלבד משה בן חיים, היו עוד כמה טיפוסים אופייניים בדיונים. גרשי אפשטיין ומייקל כהן היו אנשים מאוד סוציאליים, עקרונות או לא עקרונות, הם תמכו תמיד בחבר הפרטי. מקס מדר היה פדנט, יקה. כיושב ראש, הוא היה מקפיד

על שעת האספה המדווקת. הוא החזיק בדעה נחרצת, שמה שרשום בסדר היום, זה מה שיידונו בו, ואם תוך כדי ויכוח חבר רצה להביא נושא קשור, הוא לא הסכים בשום אופן, כי אחרת האספה יכולה להימשך כל הלילה.

כמעט כל נושא הגיע לאסיפה, לאחר שנדון בוועדה המתאימה. למשל קבלה לחברות. באסיפה אחת חבר ביקש שהבת שלו, בת משק, תתקבל לחברות. בני המשק היו מתקבלים בדרך כלל בלי שום בעיה, אבל מסיבות שונות רוב החברים לא רצו אותה. החבר עמד עם דמעות בעיניים כדי להגן על בתו. אני זוכר שגרשי, שהיה לו לב רחב ורך, קם ושכנע את החברים להצביע בעדה, ואכן היא התקבלה בסוף.

אני זוכר את האסיפה בה אורי גורן ביקש לחזור לצבא ולשרת בקבע. הקיבוץ לא היה מוכן לכך. חברים אמרו שאם ישרת כקצין בקבע, זה אומר 24/7 מחוץ לקיבוץ, דבר שירחיק אותו מהחברה. הקיבוץ לא רצה להפסיד אותו. אורי גורן כתב בספרו שהקיבוץ הצטרך אותו כחקלאי, ושחברים טענו שקצינים בצבא אפשר למצוא רבים, בעוד שעובדים בבריכות או בפלחה אין. מה שקרה הוא, שאורי החליט לעזוב עם מרגה והילדים למרכז. זה היה הפסד נקי שלנו.

מי שרצה לנסוע לחו"ל היה פונה לוועדה מצומצמת לעניינים אישיים, שתפקידה היה להמליץ או לא להמליץ על הבקשה לפני האספה. אני ביקשתי לבקר את אמי החולה, לא על חשבון הקיבוץ. קיבלתי אישור ונסעתי לאנגליה עם דליה בת השש בהפלגה שנמשכה שישה שבועות, כי משפחתי לא יכלה להרשות לעצמה טיסה. החברים לא תמיד אשרו את הבקשות והיה לא נעים. ז'ני ביטר, מהגרעין הצרפתי, בקשה לבקר את אביה החולה. האסיפה לא אישרה. בעקבות זאת, היא לקחה את בעלה ושלושת ילדיהם הקטנים והם, עזבו את הארץ.

האסיפות בנושא הלינה המשפחתית נמשכו כמה שנים. ועד שהגענו להחלטה לשנות את שיטת הלינה המשותפת, שוב הפסדנו הרבה חברים. (דוגמה לאסיפה בנושא זה אפשר למצוא בספר "הבונים קיבוץ").

כל פריט מותרות שחולק לחברים הובא לדיון באסיפה, הקומקום הראשון, הרדיו, הטלוויזיה וכך הלאה. אני זוכר אסיפה אחת שלא היו לה מתנגדים. זו שאישרה חלוקת מקררים לבתים. כאשר הגיעו מקררי הסיביר הקטנים לקיבוץ, פרקו אותם על הרמפה שלפני האקונומיה. מיד נשמעה קריאה שהתפשטה כמו אש בשדה קוצים – "הסיבירים הגיעו!" מכל פינה הגיעו בריצה הגברים, וכל אחד נטל מקרר לביתו.

כל נושא כלכלי הגיע לאספה. מכיוון שחלק מהחברים עבדו במפעל וחלק אחר בחקלאות, היו תמיד ויכוחים. כשהיה צריך להזרים כסף למפעל עבור מכונה חדשה למשל, היה מתפתח דיון נוקב בין אנשי המפעל לחקלאים. משום מה הבקשות לכסף, והרבה כסף, של המפעל התקבלו בדרך"כ.

ואם מדברים על כסף אספר סיפור קטן, שרק כמעט הגיע לאספה.
 כשהשתחררתי מחיל הים הגעתי לחדרה, שם היו בתיה עם דליה ושאר
 האימהות והילדים. היה לי קיטבג מלא וכבד, השארתי אותו בתחנת האוטובוס
 והלכתי ברגל למחנה "משק הפועלות". איזי פוזנר לקח אותי בכרכרה עם
 אפורה הפרדה, יחד עם כל הילדים הקטנים, שהיו אולי בני שנתיים-שלוש,
 להביא את הקיטבג מהתחנה. היה יום חם וקניתי לילדים גלידה עם מעט הכסף
 שהיה לי בכיס. הילדים היו מאושרים. בערב, שוד ושבר! מאיר הוציא כסף,
 ששייך לקיבוץ על הילדים! יש להביא את הנושא לאסיפה! הסתבר שדני נמלי,
 אחד הילדים, סיפר לאבא שלום, שהיה מנהל החשבונות. שלום כמעט חטף
 התקף לב מרוב כעס על הפשע שעשיתי ובזבז הכסף הציבורי, וכינס את
 המזכירות. למזלי, לישראל אבידור, המזכיר, היה מספיק שכל להבין את
 השטות שבדבר, והאסיפה ההיא מעולם לא התקיימה.



אקונומיה מוסד ארכאי / ליקטה וכתבה; הדסה בן-נתן

כשאומרים את המילה " אקונומיה" זה מה שזוכרים

1. מדי ראשון לכל חודש היו יושבים האקונום והמבשלת הראשית ומחליטים מה נאכל בארוחת הצהריים מדי יום, על מנת שהאקונום יוכל לבצע קניה מסודרת של המצרכים. מדובר כמובן במנה העיקרית.
2. צוות המטבח היה מחליט מידי יום מה יהיו התוספות הנלוות וכמובן מה תהיה מנת "הבמקום" להלן המנה הצמחונית.
3. האקונום דאג שתמיד יעמדו לשימוש צרכי המטבח, מלאי של ירקות פירות ומזון יבש מכל סוג.
4. ארוחות הבוקר היו סטנדרטיות ועשירות. ביצים קשות ורכות, ביצים להכנה במחבת שמאחורי דלפק ההגשה, על פי רצונו של החבר, ירקות להכנת סלט בהרכבה עצמית, שפע של גבינות רכות, לבן, יוגורטים, ואפילו פתיתי סובין לטובת אלו שהקפידו על תזונה בריאה במיוחד.
5. ארוחות הערב היו דומות לארוחת בוקר, אך ללא ביצים. מדי ערב היו מגישים מנה חמה אחת, שהייתה מורכבת משאריות המזון של יום לפני (לרוב פשטידות בלתי מזוהות והרבה פסטות).
6. את העופות שאכלנו בזמנו, היה קונה האקונום בשלמותן. לפעמים גם את העופות שגדלו אצלינו בלולים, אם מסיבה כלשהי נמצאו קצת פגומות ולא ראויים לשיווק. קראנו לזה 'טרף' כלומר לא כשר.
- הצוות היה כמעט תמיד מכניס אותן לתנורי ענק לצלייה ורק אחר כך החלה מלאכת הפירוק למנות. הרבה כוויות חום היו לאותן ידיים שעסקו במלאכה.
7. הדגים שאכלו באותם זמנים היו מגיעים קפואים בקרטונים גדולים ללא צורך בניקוי כלל. אנג'י ז"ל בתקופתו, היה היחיד שהתעקש, שאת הקרפיונים לגפילטע-פיש שאכלנו בפסח הוא יכין בעצמו, כולל ניקוי הדגים, טחינתם, ובישולם על פי טעמו הפולני.
8. ארוחות "עשר" שהיו מחולקות לבתי הילדים, היו לרוב - מנת פרי לכל ילד – או לפעמים פינוק של קרטיב.
9. אחרי שנים שבהן היה קונספט של מחלקת בישול ילדים במטבח הכללי. הוחלט לבטל את הנישה הזאת ומידי יום היו מגיעות המטפלות בשעה 11.30 עם נושאי האוכל ולוקחות מהמבשלת את ארוחת הצהריים לבתי הילדים. כולם ללא יוצא מהכלל אכלו באותן שנים בדיוק אותו דבר.
10. חלוקת מזון לבתי החברים חולקה מדי יום חמישי בכניסה לאקונומיה - ארגזים של ירקות, פירות על פי העונה, ומצרכי יסוד. כל אחד יכול היה לקחת לביתו, על פי צרכיו (ועל פי מסת השרירים של זרועותיו).

11. בוועדת המטבחים של התנועה היו מחליטים, מה גודל התקציב שיקבל האקונום בכל קיבוץ, לטובת האכלתם של כל חבריו, ועל פי כמות האוכלוסייה בכל קיבוץ מגיל 0 - ועד אין סוף.

האקונום היה נתון תחת פיקוח הדוק, בשל הצורך לעמוד בתקציב שנקבע.
12. הגניבות המסורתיות והמיתולוגיות מהאקונומיה לרוב היו מסתכמות ללא נזק, שכן המטרה הייתה להראות לכל אקונום שלמרות שלל המנעולים והבריחים על הדלתות והמקררים, אם הצעירים רוצים, הם מסוגלים. משחקי קונדס. אם כבר גנבו, זה היה סטייקים ובירה כדי שיהיה כיף טעים ושמח.

בשנת 1991 פתחו במרכז השירותים החדש שליד המרכולית של פעם, מחסן לאיסוף מזון עצמי, על ידי החברים.
עד שמתישו, עקב תחושה של איבוד פרופורציות, תחושת בזבוז וחוסר שליטה על בזבוז מזון בכמויות אדירות במיוחד. היו שמועות שחברים לוקחים מצרכים ומחלקים לבני משפחה שגרים מחוץ לקיבוץ, וגם מ'בית ראשון במולדת', שהגיעו אלינו ממקומות של חוסר, ראו שלא היו תורים, מדפים עמוסי מזון אוכל ללא שום השגחה ... סיפרו שראו אותם מעמיסים מזון חופשי בכמויות אדירות....
אז זה נגמר.
וכל פרטי המזון עברו למרכולית.

****תודה להדסה שסייעה בליקוט העובדות וכך גם למדה פרטים על המציאות הזאת - באותן שנים שהיא עצמה התגוררה בכלל בעיר תל אביב.**



הצוות לגידול דמוגרפי / רותי גדליזון

זה התחיל בתחושה כמעט מפחידה, שהקבוץ היקר שלנו, הקהילה הכל כך מיוחדת שלנו, עם היחס הלבבי במדרכות מצד אחד ו"ביתי הוא מבצרי" מהצד השני, כל אלה הולכים להעלם... ראינו כי גיל החברים הולך ועולה, בתי הילדים הולכים ומצטמצמים, ובני המשק הצעירים עוזבים כולם למקומות אחרים. הקבוץ היה בחובות, לפני מכירת המפעל ובני המשק לא רצו להיות חלק מכל זה.

קובי למ היה אז מנהל הקהילה, [לפני למעלה מ-15 שנה] והנהלת הקהילה נרתמה למשימה של החזרת הבנים הביתה. המשימה הראשונה הייתה ליצור קשר עם כל הבנים ולהעביר להם מסר מובן וברור כי הם מוזמנים לחזור ולחיות כאן אתנו. הם רצויים ואפילו הכרחיים להמשך קיומו של הקבוץ כפי שהוא מוכר לכולנו. במידה ולא יהיו אנשים שימשיכו, קבוץ כפר הנשיא ילך ויזדקן ועלול אפילו, חס וחלילה, להעלם.

המשימה השנייה הייתה להזמין את כל הבנים למפגש גדול, בו נשמע מהם מה יחזיר אותם לכאן. ארגון המפגש היה משימה מעט מורכבת, אבל הוא יצא לפועל. הבעיה העיקרית הייתה שחלק מהנושאים שעלו במפגש היו נושאים שלקבוץ היה קשה להיענות להם. עלו בקשות להנחות בקניית המגרשים בהרחבה, דבר שהקבוץ לא יכול היה לספק, ועלה הקושי המשמעותי למצוא עבודה באזור המרוחק מהמרכז. כמו כן עלתה חזק התנגדות למבחני התאמה גם לאלו שחיו בקבוץ מספר שנים.

כל אלה גרמו לכך שלאותה פגישה מרשימה לא היו תוצאות מרשימות כפי שציפינו, למרות שלמיטב זכרוני, יצאנו עם רשימה של בנים שהביעו רצון להישאר או לחזור לקבוץ.

לא הסתפקנו בזה וחיפשנו גם אנשים צעירים שיגיעו לכאן ויתחברו לקבוצת הצעירים שלא היו חברים, אך התגוררו בקבוץ. עלה הרעיון של גרעין צבר שהגיע לקבוץ, חבריו אומצו ע"י משפחות שונות והמדריך היה רפי פרנק.

זה היה תחילתו של תהליך, תהליך אותו ניסיתי לשחזר כאן, למרות השנים הלא מעטות שחלפו מתחילתו. המשכו היה מכינת הגליל העליון, תושבים מהאזור שהחלו לרצות להתגורר כאן בשכירות בשל האווירה המיוחדת, ומכירה של בתי הקבוץ לבני משק ולתושבים.

היום ישנם בקבוץ חברים בקשת גילאים רחבה, ישנו בית תינוקות ובתי הילדים מלאים. ישנו חינוך בלתי פורמאלי ותהליך בר מצווה לכל המעוניינים בכך. לא מזמן יצא נוהל קליטה חדש והנהלה עובדת במרץ על חידוש הבניה בהרחבה.

בנימה מעט אישית, אני חזרתי לכאן לאחר נדודים של עשר שנים בארץ ובעולם בעקבות לידתה של שחר בתי הבכורה. איתן ואני חשבנו שנהיה כאן שנה שנתיים ונמשיך הלאה בעקבות התוכניות שלנו.

נשארנו כאן וגידלנו כאן משפחה משום שכפר הנשיא הוא באמת מקום מאד מיוחד, בועה של שפיות שאני גאה להיות חלק ממנה.

אני בטוחה שהמקום ימשיך ויפרח

רותי גדליזון



זו לא קבוצה גם לא גרעין... / מיכל אשחר זה כבר מזמן לא חדש, והדרך עוד נמשכת..

שושנה ביקשה שאכתוב עלינו כמייצגים איזושהי קבוצה של המצטרפים לקהילת כפר הנשיא ("הדור הצעיר" זה היה?). התגובה המיידית שלי הייתה שאני בשום דרך לא רואה את עצמי כמייצגת מישהו, או קבוצה כלשהי, ואני חושבת שגם רבים מאלו שנחשבים (בעיני מי?) כחלק מהקבוצה שגם אני לכאורה שייכת אליה, ישתבצו מעצם הרעיון שאני אייצג אותם. רק על עצמי לספר ידעתי, וגם זה עם סימן שאלה גדול.

אמרתי לה שלכל אחד מאיתנו יש את הסיפור הייחודי שלו. אולי זה מה שמייצג אותנו, כל אחד הגיע לכאן בדרכו, בזמנו, וכל אחד מוצא כאן את מקומו שלו ואת אופי ההשתייכות שלו. וחוץ מזה, את מי אני אמורה לייצג? את התושבים – שהרי הגעתי לכאן כתושבת לפני 18 (וחצי) שנים, וכך הייתי במשך 4 שנים? או את החברים בעצמאות כלכלית? שלב א' או שלב ב'? או 'החברים החדשים', שלכך שואפים להפוך אותנו?

וזה מביא לחשוב שגם מי שאנו רואים כקבוצות – "הוותיקים", ואפילו "גרעין ה" וכמובן "בני משק" הם אוסף של פרטים שלכל אחד מהם סיפורו ודרכו. ואת זה אני מגלה שוב ושוב דרך המדור "נעים להכיר", והסיפורים, אחד אחד, מרתקים ומעוררי השראה.

בכל אופן, אמרתי לשושנה שאכתוב את הסיפור שלי. והנה עם הכתיבה עולות בי מחשבות שאולי בכל זאת יש דברים שמייצגים, אז – חכו לסוף, אולי גם זה יהיה.

הסיפור שלי מתחיל עם שירותי הצבאי כמורה חיילת בקרית שמונה. ירושלמית שמגיעה לחיות בפריפריה שהיא מבחינתי המקום אליו יוצאים לטיולים השנתיים ולחופשות המשפחתיות. אני מתאהבת באזור, הטבע והאנשים, השירות הצבאי מסתיים, ולאחר כמה שנים של נדודים ולימודים מבשילה ההבנה שההתאהבות לא חולפת ואולי זה המקום שבו אני רוצה לחיות. אחרי עוד גלגול או שניים,

מישהי מציעה לי לנסות לגור בקיבוץ, וזה נשמע לי רעיון מעניין. סוף שנת 2001. אני פותחת מפה ומסמנת את הקיבוצים שנראים לי במיקום רצוי – עמיעד, מחניים, גדות, קדרים... השמות לא אומרים לי דבר, רק המיקום על המפה. אני מרימה טלפונים למזכירות. בכפר הנשיא, שלא כמו באחרים, עונים לי, וגם מעבירים הלאה לרכזת השכרת דירות. אבל אז מסתבר שאני בכלל צעירה (כלומר מתחת ל-30), ורווקה, ומחפשת רק חדר אז אני שייכת לוועדת בנים, כלומר לאוולין.

עוד כמה ימים ואני נוחתת כאן עם חפציי, אוולין עוזרת לי בכל דבר, מכירה לי את החברים, מזמינה אותי לאירועים. אנשים מחייכים אליי בשבילים, ואני מתפעמת מזה. עד היום, דרך אגב.

יש מעט מאוד תושבים באותה תקופה בכפר הנשיא. משפחות גודמן וואייט הגיעו לכאן בערך אותו זמן, חגית אם אני לא טועה עוד קודם, רג'אן קצת אח"כ. לאט לאט מתחילים לטפסף עוד תושבים, חלקם מתאהבים במקום ונשארים, נוצרת רווקיה של תושבים, מקבילה, משיקה, לפעמים חופפת, לרווקיה של בני המשק. בפעם הראשונה בחיים שלי, אני מרגישה שמצאתי את מקומי.

שלוש שנים עוברות, ודרך אופירה וולפין, ובמקרה, אני פוגשת את טל. הם שירתו ביחד בצבא. אין מצב שטל יעבור לקיבוץ. אני עוברת לגור איתו בטבעון. אנחנו ממשיכים לבקר בקיבוץ, ופתאום יום אחד אנחנו שומעים מאופירה שפותחים את האופציה של קבלת חברים בעצמאות כלכלית, ושרוצים כאן אוכלוסייה חדשה, אז שווה שנברר. כל מיני תנאים מבשילים בבת אחת, וחמש שנים אחרי שעזבתי, אני חוזרת, ואיתי טל. אחרי שנה נולד ניר ושנה וחצי אחריו גיל, וכשגיל היה בן שנתיים וחצי עברנו לביתנו החדש.

אנחנו חוזרים לקיבוץ שונה מאוד מזה שעזבתי. משפחות צעירות רבות, בקיבוץ ובהרחבה, אוכלוסייה תוססת ומגוונת בהרבה, השינויים באורחות החיים תופסים תאוצה, נראה שהוויכוחים מעמיקים, או שזו אני שמודעת אליהם יותר. והיעדר המשאבים המתמשך נותן את אותותיו בנראות החיצונית, וזה קצת עצוב. אבל התרבות, והחיוכים, וחוש ההומור, והאופי המופלא והמיוחד, והפירגון, והעזרה ההדדית, ועוד כמה תבלינים שקשה לתאר אותם במילים, מרוממים את הנפש כמו שהיה כשהגעתי לכאן בפעם הראשונה.

שושנה ביקשה שאכתוב על ההשתלבות, התרומה וההתרמות שלנו. אני חושבת שכל אחת ואחד תורמת בדרכה שלה, וחשוב לא למדוד לאחרת איך וכמה היא תורמת. לכל אחת יש את הזמנים ואת היכולות שלה לתת, ונתינה היא הכי טובה ומועילה כשהיא מגיעה מתוך תחושת שמחה והנאה ולא מתוך תחושת חובה. קורה לי לפעמים שאני מתחילה להסתכל מסביב ולרטון על זה ש"אחרים לא עושים". ברגע זה אני תופסת את עצמי ומבינה שהנתינה שלי לא באה מתוך שמחה והנאה.

בעיני, הדרך לעודד את התרומה היא ליצור תחושת שייכות וקבלה, בזה נראה לי שאנחנו די טובות, שלא לומר, **אלופות!!!** ואני לא מדברת כאן על דור מסוים, אלא על דנ"א קיבוצי שחי ופועם כאן כבר עשרות שנים.

יש דבר אחד שאני חושבת שמייצג את המצטרפים החדשים כמו גם את התושבים והחברים הוותיקים (הכוונה לוותיקים יותר מאיתנו, לא אלה מגורסי ליז) – צריך להיות אדם מיוחד כדי לגור כאן. מי שמסוגל להישאר באתגר הזה על מורכבויותיו, הוא מי שאוהב את המקום, מאוד. ולכן יש כאן כל כך הרבה אהבה.

ועוד דבר שלא יודעת אם הוא מייצג, אבל אני שומעת אותו מהרבה - שכדי להצטרף לכאן צריך לעבור דרך חתחתים. כל מיני בעיות במגרשים, תקנות, תשלומים. עיכובים ודחיות, התייחסויות עמומות שגורמות לתקלות ואי הבנות מצערות ולעיתים מרגיזות. אני בטוחה שיש רק כוונות טובות מצד כל בעלי התפקידים ושאנשי המקצוע עושים את הכי טוב שאפשר, והכל נובע מסיבוכים היסטוריים. ובכל זאת, נראה שצריך נחישות רבה ועצבים חזקים כדי להפוך כאן לחברים. הרבה פעמים בדרך אתה שואל את עצמך, האם אני באמת רוצה את זה, האם זה שווה את זה. לשמחתנו, יש הרבה חבר'ה נהדרים שהתשובה שלהם היא בסופו של דבר כן, זה שווה. חג משק שמח.

מיכל אשחר



אז נרד קצת שוב לארץ ומה יותר מתאים היום מאשר למצוא לנו ...

כי כבר ממש קשה להתמצא

אז היום כשאנחנו מתבקשים יאללה קדימה בואו ונמציא לנו שמות לרחובות.

שלום לכולם,

כידוע כבר נעשתה עבודה בעניין. עם זאת, הועד המקומי החליט לאפשר לציבור להגיש הצעות נוספות לשמות, תוך מתן עדיפות לשמות שקשורים להיסטוריה ולמורשת של הישוב ואנשיו ע"פ שמות גנריים. איך מציעים? לכל שכונה ורחוב כרגע יש שם זמני שניתן לראותו בקישור הבא: <http://www.d-ellman.com/streets>. (ותודה לדוד אלמן!) מצאתם? שלחו מייל לכתובת erezmeirav1@gmail.com או ב SMS, עם השם הזמני והשם המוצע.

בעת ההכרעה, יינתן משקל מיוחד לשאלה האם המציע גר בשכונה הזו או לא. אז קדימה.

ארז





כבוד המזכיר / דודו פלמה

הייתי מזכיר בקיבוץ כפר הנשיא במשך שתי קדנציות רצופות בתחילת שנות התשעים. זאת הייתה תקופת מעבר מלאת חרדות בין הקיבוץ הישן, שהיה כל מה שחלמנו שיהיה, יחד עם כל הדברים הגרועים שהכיל בתוכו, לבין הקיבוץ המתחדש שאיש לא ידע עדיין כיצד ייראו פניו בעתיד.

ואם כבר נזכרים, אז האמת היא שבפעם הראשונה שהתגייסתי למשרה ציבורית בכפר הנשיא, התרחשה בסוף שנות השבעים, כאשר ישראל אבידור שכנע אותי להיות רכז תרבות ומזמין סרטים. לקחתי את התפקיד ברצינות רבה וראיתי עצמי מגויס להעלאת רמת הסרטים בכפר הנשיא, מקומדיות בריטיות חביבות לסרטי איכות מכל העולם. אחד הסרטים הראשונים שהזמנתי היה 'חמסין'. סרט ישראלי דובר עברית של הבמאי דני וקסמן, שעסק ביחסים בין יהודים לערבים במדינת ישראל של שנות ה-80.

בסוף הגלגל הראשון נותרנו לבד בחדר האוכל ארווין המקרין, אני ושני מתנדבים שבסוף הסרט באו ואמרו לי שהסרט האיטלקי היה מצוין. אבל ז'אק נורטון ניגש אלי למחרת בארוחת בוקר ובחביבות הציע לי לא להזמין יותר סרטים ב"שפה זרה" לכפר הנשיא. "אצלנו זה לא ילך" הוסיף טפח על שכמי בידידות והתרחק מחייך לעבר הנגרייה. זה היה שיעור חשוב בתרבות של המקום הזה, שבמבט מבחוץ ניראה כמו שילוב בלתי אפשרי בין 'קאפ אופ טי בחלב' בשעה ארבע אחר הצהריים, למוסי המאירי, הספר מגולדרס גרין, שועט ושואג 'אל יבנה הגלילה' בלילה בחדר האוכל של כפר הנשיא.

פעם שאלו אותי בסדנה באפעל איך זה להיות מזכיר בקיבוץ. ואני עניתי שהמזכיר בקיבוץ הוא כמו הכבד של השיכור. השיכור נהנה והוא סובל. אם תשאלו אותי מה אני לוקח איתי מהתקופה ההיא, אז בתקופת היותי מזכיר, לקחתי על עצמי להספיד חברים שהלכו לעולמם במשמרת שלי. מנהג שהמשכתי לעשותו גם במשך תקופה ארוכה לאחר ששתי הקדנציות הסתיימו להן כך או אחרת בסופו של דבר. יש הרבה יומרה בניסיון לסכם חיים של אדם בכמה משפטים בנקודת הסיום. יחד עם זאת מתברר שלפעמים ניתן לראות את האדם רגע לפני שהוא נטמן באדמה באופן צלול ביותר.

מכל ההספדים שכתבתי בחרתי בהספד של קלמן כהספד מייצג. מעבר לכך אני יכול לומר שאני זוכר את תקופת המזכירות ההיא כתקופה קשה והכרחית מאוד בתהליך ההתבגרות וההשתלבות שלי במקום הזה שבחרתי לחיות בו אי שם בתחילת שנות השבעים.

אורח לא קרוא (לקלמן לחוביץ ולחבריו הנשרפים)

כל חיינו היה קלמן דלת נעולה
שאיש מאתנו לא העז לפתח.
במותו הפך לחידה שלא
תפתר עוד לעולם.

קלמן הסתובב במשעולי חיינו בתמהון
גדול, מנסה להאחז בראש בחיים
שלא חפצו בו, לבנות בית שקירותיו
יתקלפו ברבות הימים, מתאמץ להדחק
למעגל החיים והזמן, אורח לא קרוא
בעדה שתמהר לשכוח אותו בבוא היום.

והיום הזה בא. היום אנחנו קוברים קלמן אותך
ואת חידתך באדמה שקמו הקיאה אותך מתוכה.
וכך תשכח מזכרוננו לעד-
דלת אחת נעולה שלעולם
לא ננסה עוד לפתח.
מי יתן ונפשי הערירית
תמצא מנוחה סוף סוף

עכשו שהלכת מאתנו
יהי זכרם של חייך ההולכים
ונמחקים מזכרוננו ברוך.



"הזורע" שמן על דיקט, אני חושב שציירתי אותו בתקופת היותי מזכיר





נסיים את הגיליון הפעם, בכתבה מאת: יורם עומר.
ביום כזה של חג לנו בכפר הנשיא. אפשר כבר לומר שהשמיים הם
לא הגבול. ולהחזיק בזה חזק.

מכפר הנשיא לטייסת



היום (חמישי) יערך טקס סיום קורס טיס מספר 180 בבסיס חיל האוויר חצרים, בו יוענקו כנפי טיסה לבוגרי ובוגרות הקורס. את קורס הטיס סיימו 40 חניכים, 37 גברים ושלוש נשים, אשר יעמדו על רחבת המסדרים במעמד קבלת הכנפיים. ע', אחת משלוש הנשים שסיימו בהצלחה את הקורס, היא בוגרת מכינה קדם צבאית גליל עליון.



"אני יכולה להגיד בוודאות כמעט מוחלטת, שלא הייתי עומדת על מגרש המסדרים היום אם לא הייתי חניכה במכינת גליל עליון. שנת המכינה פיתחה בי את תחושת המסוגלות והאמונה בעצמי, את היכולת לבלוט ולהנהיג בקבוצה חזקה, וסייעה לי להגדיר לעצמי מהו שירות משמעותי עבורי, מה חשוב לי וגם לחברה ולעם. התפיסה הזו הובילה אותי לאורך כל התקופה הזאת וגרמה לי לא לוותר גם כשקשה בתקופה האחרונה יצא לי לטוס פעמים רבות בצפון בגובה נמוך ולנחות במנחת מחניים. בפעמים שזה קרה, ליוותה אותי תחושת חיבור

והקשר לקיבוץ כפר הנשיא שהיה לי לבית".

עודד שטיין, סמנכ"ל המכינה: "לפני מספר שנים ע' הייתה חלק מחבורה מופלאה של חניכים וחניכות בקבוצת כפר הנשיא של המכינה הקד"צ גליל עליון. 40 וקצת נערים ונערות, סקרנים, תמימים ושוחרי טוב שיצאו לשנה של גילוי והתפתחות אישית לטובת כלל החברה, תחת חסותה של קהילת כפר הנשיא. כבר בימים הראשונים למכינה, בטיול הפתיחה, ע' התבלטה בשילוב אמיתי וגם נדיר בשלב הזה של התוכנית, של רצון ויכולת לקחת אחריות. שלושה ימים לאחר מכן ע' נבחרה על ידי חבריה לקבוצה כראשונה בין שווים להוביל אותם כמזכירת הקבוצה וכך עשתה בהצלחה מרשימה לכל אורך השנה, כאשר שמה עצמה בכל מקום שדרש מאמץ והתמודדות מעצמה ומהקבוצה.

כל חניך קורץ מחומר אחר, עם נתיב חיים שהתעצב דרך משפחתו, החברים והסביבה, תנועת הנוער וגם המכינה - באמצעות חיי הקבוצה, הלימודים, הדרישה הבלתי מתפשרת לקחת אחריות ולהשפיע. אנו גאים בע' וחבריה, בוגרי המכינה על פעילות יומיומית בשליחות בשדה הצבאי והאזרחי שהם פועלים בו. בשנה הבאה תגיע גם אחותה של ע' למכינה, לפלס לעצמה את הנתיב שתבחר."

יצוין כי הטקס ייערך במתכונת מצומצמת ולמשפחות בלבד, בשל מצב הקורונה.





2/7/2020

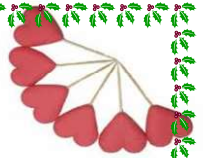
מצבת האוכלוסייה לחץ המשק ה-72

חברים	192
חברים במסלול שלוש השנים, לקראת חברות מלאה	8
חברים בעצמאות כלכלית	53
ילדי משק	20
ילדי חברים בעצמאות כלכלית	71
ועדת בנים	75
נתמכים	9
תושבים	94
ילדי תושבים	35
בני זוג של חברים, הוריי חברים	11
השומר החדש	5
מכינה מחזור 11	50
דיירי חוץ בבית יונתן	25
מבוגרים בשכונת ההרחבה	80
ילדי שכונת הרחבה	55
עובדים זרים בחקלאות	4
מטפלים זרים	15
סה"כ	802

החודש עברו עשרה חברים מ"מסלול 3 שנים" לסטטוס של חברות מלאה,
לראשונה בתולדות כפר הנשיא. בשעה טובה!

באדיבות הארכיון / רישום אוכלוסייה





קהילת כפר הנשיא שלום,

אנחנו נחגוג את חג המשק בתאריך 17.7 בבריקה.

אנו ערים, קשובים ופועלים על פי הנחיות משרד הבריאות ומורשים לקיים אירועים עד 250 איש בלבד. בהתאם להנחיות אלו, אנחנו מבקשים בכל לשון של בקשה לא להזמין לאירוע החג שיתקיים בבריקה חברים, מכרים, משפחה ובני משק שאינם מתגוררים בקיבוץ.

מגבלת הקהל לקיום האירוע 250 איש בלבד. יש לנו את הרצון לשמח את הקהילה שלנו ואין באפשרותנו להכניס אורחים, אנו נעמיד בכניסה לבריקה מתנדבים שלא יכניסו לאירוע אנשים שלא גרים בקיבוץ, אנא ממכם הימנעו מחוסר נעימות ואל תזמינו אנשים מבחוץ.

אנו שולחים הודעה זו בלב כבד ובטוחים שנדע ימים טובים יותר ונוכל לשוב ולחגוג ביחד כמו בחגים עברו עם אורחים או בני משק שאינם גרים פה.

אז נאחל לכולם חג משק שמח והמון בריאות ואהבה. ועדת תרבות וצוות חג המשק

היכוננו..

חג המשק 17-18.7

יום שישי משעה 18:30 בבריקה

הפעלות
ומופע קרקס לילדים

הופעה של להקת
כאנקי בנד לגדולים

טורניר כדור-עף
נושא פרסים

פלאפל ופינוקים
והרבה בירה..

יום שבת
מסיבה במשק ילדים!

פרטים על כל הארוע ימסרו בהמשך.



חג המשק / ג'יסון פרלסון

קבלנו עכשיו הוראה לא להזמין את בני המשק לחגיגה. בשביל מי החג הזה? אם צריכים להגביל את מספר האנשים אני מציע להגביל את ההשתתפות רק לחברי הקיבוץ ומשפחותיהם.

בחג האחרון, אמרנו לבנים שלנו לא לבוא (לפי ההנחיות) ושהלכנו למשק ילדים המקום היה מלא תושבים ואורחיהם ו 2-3 חברי הקיבוץ, כי החברים לא רצו להפר את ההנחיות. יש כאן מספר משפחות בלי בנים בקיבוץ וחג המשק זה הזדמנות לבנים שגדלו כאן לחגוג עם ההורים את יום ההולדת של המקום הזה.

לכן, אני חוזר ומציע לתת זכות קדימה לחברי הקיבוץ ובניהם להיות חלק בחגיגה הזו, ורק אם יש מקום, לאפשר לתושבים להשתתף, כי הם לא חוו את ההיסטוריה של המקום.

אם הדבר הזה לא ניתן לבצע, אני מציע לבטל את החגיגה, כי בשבילי ובשביל חברים אחרים אין טעם לחג הזה אם לא נוכל לחגוג עם משפחותינו.



טרומ תגובה

את המכתב של ג'יסון לעיל. העברתי לרתם איילון לתגובה, לאחר ששוחחתי עימו, התברר לי שנשקלת תגובה נאותה. מקוצר זמן תגובה, זו תדחה לשבוע הבא.

במיוחד במקרה הנידון לעיל, הדילמה עוד יותר מסובכת, כי - ו. תרבות כפופה לו. מקומי, כפוף לניהול קהילה. וכפוף להוראות משרד הבריאות. החלטות עקרוניות כאלה נעשות למעלה ויורדות לביצוע בשטח.

תהיה התכנסות של כל הגורמים הפועלים בקיבוץ לקראת חג המשק.

ובשבוע הקרוב, אם לא לפני כן, תתפרסם תגובה.

כך הבנתי. ואני מעבירה. בברכה ותקווה.

שושנה שרקי.

